

BRUSSEL, SEPTEMBER 2011

Beste,

Tijdens mijn werk voor de Biënnale in Venetië had ik een discussie met een bevriend collectioneur die vond dat kunstsubsidie geen enkele invloed heeft op de kwaliteit van de kunsten en dat er zelfs scherper door nagedacht wordt zonder die steun. Weg met de verwennerij, kwaliteit komt altijd bovendien. Ik antwoordde hem dat hij vergat dat we in een cynische maatschappij leven. En één van de middelen om dat cynisme tegen te werken is 'denktijd' stimuleren. Daarvoor zijn subsidies wel nodig. Ik legde hem uit dat nieuwe speerpuntbedrijven al lang hebben begrepen dat vrijheid in het werk de beste stimulans is tot creatief en inventief werkresultaat. Sommige bedrijven geven aan hun werknemers tot 20% van de werktijd volledige vrijheid (lees: tijd die niet moet renderen). Google heeft ontdekt dat in die 'vrije zones' de meeste vernieuwingen (uitvindingen) gebeuren. Het is eigenlijk op dat moment dat de 'spelende' mens de leiding neemt. Dit kan enkel in een omgeving waarin van cynisme geen sprake

is, omdat de cynische mens er enkel misbruik van zou maken door zich in die speeltijd te vermaken of zichzelf te verrijken. Op de vrije markt gaat men tot 20%. Als we spreken over staatssubsidie gaat het om 1,7% procent en stelt men dat povere bedrag in vraag. Onbegrijpelijk. Je zou verstoeld staan van het aantal Amerikaanse kunstenaars die op de Europese gesubsidieerde markt zichzelf komen vernieuwen omdat hun markt dat niet toelaat.

De collectioneur was niet overtuigd en zei me dat het hem niet te doen was om het geld maar om de mentaliteit. 'De passie voor het metier. De passie voor het leven zelf. Bovendien zijn kunstenaars altijd spelende mensen. Met of zonder geld. Don Quichotten tegen het establishment. En als ze toevallig rijk en beroemd worden smijten ze de ruiten in van hun eigen villa.' 'Maar kijk dan,' zei ik, 'wat we hier in de Biënnale zien zijn veel vergissingen en effecten.' 'Zeker,' beaamde hij, 'maar wat heeft dat te maken met subsidies?' 'De effecten

worden veroorzaakt door de vrije markt en de vergissingen door de subsidies,' antwoordde ik. 'Je vindt dus dat er meer vergissingen moeten gemaakt worden,' zei hij. Ik keek naar mijn vriend die schokkend van het lachen bijna in het kanaal viel. 'Volgens mij heb je nog gelijk ook,' riep hij.

Een paar dagen later zaten we bij hem thuis nog wat na te praten over wat we gezien hadden in Venetië. 'We hebben vooral veel effecten gezien,' zei hij. 'Modieuze lichtzinnigheid.' Aan de muur in zijn eetkamer hing een schilderij van Tuymans. Een vroeg werk. 'Kijk,' zei ik, 'dit is één van de beste Tuymansen. Dit is traag. Veellagig. Intens. Hij heeft het gemaakt in een tijd waarin hij nog tijd had, omdat de markt niet geïnteresseerd was. Er geen druk op legde. Hem niet dwong tot renderen.' Hij antwoordde dat Tuymans toen ook geen subsidies kreeg. 'Wat ben je toch een romantische mensch,' zei ik. 'Jij vindt dus dat we allemaal nachtportier of paaldanseres moeten zijn om in onze 'vrije' tijd

kunstjes te maken? Mislukte dominees die bloemetjes gaan schilderen?' 'Weet je,' ging ik verder, 'dat een topdanceres bij Rosas een pak minder verdient dan zeg maar de laagste knecht in een wielerploeg? Daar heb ik het over.' 'Oh,' zei hij, 'indien Rosas op dezelfde manier gerund werd als die wielerploeg zou die topdanceres wel een Tom-Boonen-salaris verdienen.' Ik keek hem meewarig aan en zei: 'Het is best grappig dat jij als gepassioneerd collectioneur, die zoekt naar de nieuwste denkpatronen, eigenlijk hetzelfde standpunt verdedigt als die oerreactionaire nieuwe overheid in Nederland.' 'Hé zeg, nu niet beledigend worden,' repliceerde hij. 'Oké,' zei ik, 'dat laatste neem ik terug. Niemand kan zo laag vallen. Maar ik ben eigenlijk veel strenger dan jij, mijn vrije vriend: een goed subsidiesysteem zorgt ervoor dat een kunstenaar geen villa kan kopen, maar ook niet van honger omkomt en voldoende middelen heeft om zijn 'gedachten' vorm te geven. Maar ik moet je gelijk geven wat Venetië betreft. Er was veel verveling. Veel villa's met gewapend glas. Maar ook enkele prachtige werken.' 'Hoeveel van alle werken die je gezien hebt waren goed,' vroeg hij. '1,7%,' zei ik bloeserius. Hij knikte. Over het percentage waren we het dan toch eens.

Toen ik weer thuis was zag ik dat er een ruit gebarsten was in mijn villa. Op de grond lag een dode kraai. Ik greep naar mijn peperdure iPhone, nam een foto die ik zo kadreerde dat de gebroken nek van het dier en de barst in de ruit de perfecte gulden snede vormden. Ik gaf het de titel 'De geest van Vincent?' en stuurde hem door naar mijn vriend. Vervolgens belde ik de glazerij.

O ja, nog één ding. In Venetië zag ik Michelangelo uit een kapel komen. Hij keek naar zijn gespierde handen, zuchtte en mompelde: 'Jezus Christus...'

Gegroet,
JL

PS: Needcompany bestaat 25 jaar dankzij uw subsidies. Waarvoor dank.

AGENDA

DE KUNST DER VERMAKELIJKHEID

Jan Lauwers

Met: Grace Ellen Barkey, Misha Downey, Julien Faure, Yumiko Funaya, Benoît Gob, Viviane De Muynck, Dirk Roofthoof, Eléonore Valère

Productie: Needcompany/Burgtheater (Wenen)

15, 16, 17, 18 september 2011

Belgische première

Kaaitheater, Brussel

+32 2 201 59 59

19, 20 oktober 2011

7e Stanislavsky Season Festival
Teatrium on Serpukhovka, Moskou

+7 495 935 896

24 november 2011

Rotterdamse Schouwburg, Rotterdam

+31 10 411 8110

15, 16, 20 december 2011

Vooruit, Gent

+32 9 267 28 28

ANALYSIS – THE WHOLE SONG

MaisonDahlBonnema

Met: Hans Petter Dahl en Anna Sophia Bonnema

Een productie van MaisonDahlBonnema, Needcompany & M-A-P in Coproductie met BIT Teatergarasjen (Bergen), in samenwerking met kunstencentrum BUDA (Kortrijk), 3D Square/HOWEST (Kortrijk), Kaaitheater (Brussel), met residenties in ImPulsTanz (Wenen), PACT Zollverein (Essen) en met steun van de Vlaamse Gemeenschap en Norsk Kulturråd.

20, 21 oktober 2011

Wereldpremière

BIT Teatergarasjen Meteor Festival,

Studio Bergen, Bergen (NO)

+47 55 23 22 35

9 november 2011

Belgische première

CC Maasmechelen

+32 89 76 97 97

21, 22 december 2011

Kaaistudio's, Brussel

+32 2 201 59 59

THIS DOOR IS TOO SMALL (FOR A BEAR)

Grace Ellen Barkey

Concept: Lemm&Barkey | Gecreëerd met/performed door: Misha Downey, Julien Faure, Yumiko Funaya, Benoît Gob, Sung-Im Her, Maarten Seghers

Een Needcompany productie | Coproductie: ImPulsTanz (Vienna), PACT Zollverein (Essen), künstlerhaus mousonturm (Frankfurt) | In samenwerking met Kaaitheater (Brussel)

27 september 2011

Theater aan het Spui, Den Haag

+31 70 346 52 72

8 oktober 2011

Demetria Festival, Theatre of the Society for Macedonian Studies, Tessaloniki

+30 2310 288000

13, 14, 15 oktober 2011

Domaine d'O, Montpellier

+33 800 200 165

10, 11, 12 november 2011

Théâtre Garonne, Toulouse

+33 5 62 48 54 77

DE KAMER VAN ISABELLA

Jan Lauwers

Met: Viviane De Muynck, Hans Petter Dahl, Anneke Bonnema, Benoît Gob, Misha Downey, Julien Faure, Yumiko Funaya, Sung-Im Her, Maarten Seghers, Jan Lauwers, Elke Janssens, Lemm&Barkey

Een Needcompany productie in coproductie met Festival d'Avignon, Théâtre de la Ville (Paris), Théâtre Garonne (Toulouse), La Rose des Vents (Scène Nationale de Villeneuve d'Ascq), Brooklyn Academy of Music (New York) en welt in basel theaterfestival | In samenwerking met Kaaitheater (Brussel)

11 oktober 2011

La Biennale di Venezia

41. International Theatre Festival

Teatro alle Tese, Venetië

+39 041 5218 828

13, 14 december 2011

La Halle aux Grains,

Scène nationale de Blois, Blois

+33 2 54 90 44 00

HET HERTENHUIS

Jan Lauwers

Met: Grace Ellen Barkey, Anneke Bonnema, Hans Petter Dahl, Viviane De Muynck, Misha Downey, Julien Faure, Yumiko Funaya, Benoît Gob, Maarten Bruystegem

Een productie van Needcompany en Salzburger Festspiele | Coproductie: Schauspielhaus Zürich, PACT Zollverein (Essen) | Met de medewerking van deSingel (Antwerpen), Kaaitheater (Brussel)

24 september 2011

Divadelná Nitra

International Theatre Festival

Andrej Bagar Theatre, Nitra

+42 1 37 65 24 872

GOLDFISH GAME

Een film van Jan Lauwers

Met: Grace Ellen Barkey, Anneke Bonnema, Timothy Couchman, Dick Crane, Gonzalo Cunill, Hans Petter Dahl, Viviane De Muynck, Misha Downey, Victor Lauwers, Tijen Lawton, Carlotta Sagna, Simon Versnel

Een productie van Needcompany en De Filmfabriek. Met de steun van het Fonds Film in Vlaanderen, Canvas, Canal+ en Brugge 2002

13 december 2011

Filmpodium, KASKcinema, Gent

kaskcinema@hogent.be

THE HOUSE OF OUR FATHERS

Jan Lauwers

Performers: Grace Ellen, Barkey, Hans Petter Dahl, Anneke Bonnema, Julien Faure, Yumiko Funaya, Benoît Gob, Maarten Seghers, Inge Van Bruystegem, Jan Lauwers, Elke Janssens

3, 4, 5, 6 november 2011

Museum M, Leuven

+32 16 27 29 29

DE KOMENDE MAANDEN BIJ NEEDCOMPANY

Needcompany zal het komende seizoen voor heel wat verrassingen zorgen. We starten feestelijk met de Belgische première van **De kunst der vermakelijkheid**, de meest recente creatie van Jan Lauwers met Dirk Roofthoof, Viviane de Muynck, Grace Ellen Barkey en het Needcompany-ensemble. Na 25 jaar stelt Jan Lauwers de pertinente vraag wanneer is kunst vermakelijkheid, en wanneer is vermakelijkheid wederom kunst? Hoe kan dit beter onderzocht worden dan deze vraag voor te leggen aan Dirk Roofthoof. Na reeds een aantal Duitstalige topacteurs de vernieling ingespeeld te hebben, pakken we deze meesterlijke acteur aan, in een voorstelling die dwars ingaat tegen de cynische tijd waarin hij gecreëerd wordt.

Na de premièrereeks in het Kaaitheater (Brussel) reist de voorstelling verder door naar Rotterdam, Moskou en Gent.

“Maar achter de ironie waarmee Lauwers reality-tv behandelt zit meer: hij belicht ook de ultieme drijfveren van de artiest. De personages onderhouden zich over het vak van de acteur, over politiek, over seks en ook over kunst, bepaalde personages gaan compleet de mist in terwijl ze verteed worden door de media... Als er al een stilte valt, dient die snel opgevuld te worden met geluid. Jan Lauwers en zijn buitengewone Needcompany creëren een emotieloze absurditeit die nauwelijks ontroert maar die bij de toeschouwer wel raak aankomt, als een slag of een slagroomtaart in het gezicht.”
El Mundo, mei 2011

MaisonDahlBonnema heeft afgelopen zomer een presentatie van hun werk-in-wording gegeven tijdens een residentie in het vermaarde festival ImPulsTanz (Wenen). De eerste glimp op hun nieuwe werk werd alvast op een zeer warme en beloftevolle manier

onthaald. Het stuk gaat eind oktober in wereldpremière op het internationale METEOR Festival in Bergen (Noorwegen), en is daarna te gast in CC Maasmechelen en de Kaaistudio's.

De voorstelling vormt het sluitstuk van hun drieluik rond hedendaagse opera. In dit derde deel, **Analysis - the Whole Song**, worden vorm en inhoud helemaal uitgezuiverd en gaan de protagonisten, Ricky en Ronny, in dialoog met historische en virtuele figuren die in een animatiefilm zijn vormgegeven. In deze reis door tijd en ruimte zal de analyse van Ricky en Ronny plaatsvinden.

Het surrealistisch universum dat Grace Ellen Barkey en Lot Lemm hebben tot stand gebracht in **This door is too small (for a bear)** gaat dit najaar in Nederlandse première in Den Haag en

zal eveneens op verschillende plaatsen in Frankrijk vertoond worden.

Voorts staan er de komende maanden heel wat beeldende projecten op het programma.

Bij de opening van het Theaterfestival in het Kaaitheater is de tentoonstelling **2** geopend met daarin werk van vier duo's theaterfotografen kunstenaars, waaronder Maarten Vanden Abeele en Jan Lauwers. Vier dubbelinterviews worden gebundeld in een gelijknamige publicatie van Rekto:Verso. De expo reist na Het Theaterfestival naar C-mine Cultuurcentrum Genk en De Warande in Turnhout.

Ook willen we meedelen dat het residentieproject **OPEN AIR #5** met Nicolas Field, Idan Hayosh, Pontogor, Mind Over Mirrors, Fritz Welch, Michael Fliri,

Roberta Gigante en de Amerikaanse band Peeesseye resulteerde in een radicale en bijzondere avond.

“Sterke performances gebaseerd op rauwe poëzie en primaire klanken - en vanuit de duisternis een educatieve “explosieve” lezing met “fireworks” waar Händel alleen maar met jaloerse blik uit één of andere verborgen hoek zou staan nagelbijten” – Luk Lambrecht

Champ d'Action en M HKA organiseren 25 september de 8e editie van **Time Canvas** met o.a. werk van Jan Lauwers. Time Canvas onderzoekt de maatschappelijke betekenis van muziek, zijn relatie met andere kunstvormen en de samenwerking met het publiek.

November opent met **The House of Our Fathers** in Museum M. De installatie

van Jan Lauwers met zeven uur durende performances, die eerder dit jaar te zien was tijdens de 16. Internationale Schillertage in Mannheim, kan vier opeenvolgende dagen bezocht worden in Leuven.

Alex Rigola, curator van de Workshop of Dramatic Arts van het 41e Internationale Theaterfestival van La Biennale de Venezia selecteerde een groep vooraanstaande theatermakers die internationaal beschouwd worden als leiders in hun veld en nodigde hen uit voor een Masterclass project dat wordt afgesloten met een eindvoorstelling, **The Seven Sins**. Jan Lauwers wordt er ontvangen samen met Thomas Ostermeier, Romeo Castellucci, Rodrigo Garcia, Ricarco Bartis, Calixto Bieito en Jan Fabre.

Naast de performance voor 'The Seven Sins', toont Rigola telkens één voorstelling van de betrokken regisseurs die representatief is voor hun poëtische taal. Needcompany brengt er **De Kamer van Isabella** in Teatro alle Tese. In december staat deze voorstelling in Blois.

Ook **Het Hertenhuis** blijft toeren en zal te zien zijn op het internationale theaterfestival Divadelna Nitra in september.

Goldfish Game, de langspeelfilm die Jan Lauwers en Needcompany in 2002 maakten, staat midden december geprogrammeerd in de KASK cinema (het vroegere Film Plateau). De film wordt ingeleid door dramaturg Erwin Jans.